

RADA GMINY LESZNOWOLA

STANOWISKO RADY GMINY LESZNOWOLA

z dnia 28 kwietnia 2022 r.

w sprawie zmiany przepisów prawa w zakresie ponoszenia przez gminy kosztów pobytu mieszkańców w domach pomocy społecznej oraz możliwości egzekwowania tych opłat

Rada Gminy Lesznówola widzi potrzebę podjęcia działań legislacyjnych zmierzających do zmian w prawie polegających na umożliwieniu dochodzenia poniesionych przez gminę wydatków z tytułu opłacania kosztów pobytu w domach pomocy społecznej z masy spadkowej.

Zgodnie z art. 54 ust 1 ustawy o pomocy społecznej: Osobie wymagającej całodobowej opieki z powodu wieku, choroby lub niepełnosprawności, niemogącej samodzielnie funkcjonować w codziennym życiu, której nie można zapewnić niezbędnej pomocy w formie usług opiekuńczych, przysługuje prawo do umieszczenia w domu pomocy społecznej. Pobyt w domu pomocy społecznej jest odpłatny, a średni miesięczny koszt pobytu w 2021 roku to kwota rządu 4000-5000 zł. Zgodnie z art. 61 ust. 1-3 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2021r. poz. 2268 ze zm.):

1. Obowiązani do wnoszenia opłaty za pobyt w domu pomocy społecznej są w kolejności:
 - 1) mieszkaniec domu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka,
 - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi,
 - 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - przy czym osoby i gmina określone w pkt 2 i 3 nie mają obowiązku wnoszenia opłat, jeżeli mieszkaniec domu ponosi pełną odpłatność.
2. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej wnoszą:
 - 1) mieszkaniec domu, nie więcej jednak niż 70% swojego dochodu, a w przypadku osób małoletnich przedstawiciel ustawy z dochodów dziecka, nie więcej niż 70% tego dochodu;
 - 2) małżonek, zstępni przed wstępnymi - zgodnie z umową zawartą w trybie art. 103 ust. 2:
 - a) w przypadku osoby samotnie gospodarującej, jeżeli dochód jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej,

jednak kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% tego kryterium,

b) w przypadku osoby w rodzinie, jeżeli posiadany dochód na osobę jest wyższy niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie, z tym że kwota dochodu pozostająca po wniesieniu opłaty nie może być niższa niż 300% kryterium dochodowego na osobę w rodzinie;

3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej - w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w pkt 1 i 2.

2a. Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej mogą wnosić osoby niewymienione w ust. 2.

2b. W przypadku, o którym mowa w ust. 2a, gmina wnosi opłatę w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a.

2c. W przypadku, o którym mowa w ust. 2a, art. 103 ust. 2 stosuje się odpowiednio.

2d. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala w drodze decyzji organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, z uwzględnieniem ograniczeń, o których mowa w ust. 2 pkt 2 i art. 103 ust. 2.

2e. W przypadku odmowy przez osoby, o których mowa w ust. 1 pkt 2, zawarcia umowy, o której mowa w art. 103 ust. 2, oraz niewyrażenia zgody na przeprowadzenie rodzinnego wywiadu środowiskowego, wysokość ich opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej ustala, w drodze decyzji, organ gminy właściwej zgodnie z art. 59 ust. 1, w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca domu i opłatami wnoszonymi przez inne osoby obowiązane, o których mowa w ust. 1 pkt 2.

2f. Wysokość opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, o której mowa w ust. 2e, ustala się proporcjonalnie do liczby osób obowiązanych do jej wnoszenia.

3. W przypadku niewywiązywania się osób, o których mowa w ust. 2 pkt 1 i 2 oraz ust. 2a, z obowiązku opłaty za pobyt mieszkańca domu w domu pomocy społecznej, ustalonego w decyzji lub umowie, o której mowa w art. 103 ust. 2, opłaty te zastępczo wnosi gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej. Wydatki gminy podlegają ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Przepis art. 104 ust. 3-8 stosuje się odpowiednio. W oparciu o art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej obowiązek zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej spoczywa na:

- 1) osobie i rodzinie korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej;
- 2) spadkobiercy osoby, która korzystała ze świadczeń z pomocy społecznej - z masy spadkowej;
- 3) małżonku, zstępnych przed wstępnymi osoby korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej - jedynie w przypadku gdy nie dokonano zwrotu wydatków zgodnie z pkt 1 i 2, w wysokości przewidzianej w decyzji dla osoby lub rodziny korzystającej ze świadczeń z pomocy społecznej.

Powyższe przepisy umożliwiają gminie, która poniosła koszty związane z pobytem mieszkańca w domu pomocy społecznej wystąpienie o zwrot wydatków, jakie poniosła z tego tytułu, z masy spadkowej mieszkańca domu pomocy, pod warunkiem, że spadkobierca przyjmie spadek i tylko w sytuacji, gdy spadkodawca (mieszkaniec dps) był zobowiązany do ponoszenia odpłatności za pobyt w domu pomocy społecznej, a z tego obowiązku się nie wywiązywał. Taka sytuacja ma miejsce niezwykle rzadko, gdyż osoba kierowana do domu pomocy społecznej podpisuje zgodę na potrącania 70% jej świadczenia przez ZUS (świadczenia emerytalno-rentowe) lub ośrodek pomocy społecznej (zasiłki stałe) i raczej nie dochodzi do sytuacji, że należności za dom pomocy nie są pokrywane.

Opłaty wnoszone przez mieszkańców domów pomocy społecznej stanowią zazwyczaj niewielką część całkowitych kosztów pobytu w placówce. I tak np. osoba z dochodem 1232,42 zł płaci 862,69 zł, a gmina dopłaca wówczas 3532,31 zł, gdyż pełny koszt pobytu wynosi 4395 zł. Roczny koszt pobytu to dla gminy wydatek w wys. 42.387,72 zł. Jeśli mieszkaniec domu pozostawi spadek, to niestety przepis art. 96 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej nie upoważnia gminy do dochodzenia wydatków, jakie poniosła w sytuacji, gdy opłata wnoszona przez mieszkańca nie wystarczała na pokrycie miesięcznego kosztu utrzymania. Gminy nie mają zatem możliwości wystąpienia o zwrot kwoty różnicy między kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatą wnoszoną przez mieszkańca. Kwestia ta wymaga uregulowania, gdyż z uwagi na bardzo wysokie kwoty odpłatności za pobyt w domach pomocy społecznej (rosnących z każdym rokiem), kwoty te stanowią istotne obciążenie dla budżetu gminy.

Osoby kierowane do domów pomocy społecznej przebywają w nich kilka, kilkanaście, a niekiedy kilkadziesiąt lat. Często są osobami samotnymi albo takimi, których członkowie rodziny nie są w stanie ponieść odpłatności za ten pobyt. Osoby te mają swój niewielki dochód, ale dysponują majątkiem w postaci mieszkania czy nieruchomości. W świetle obowiązujących przepisów ich majątek przechodzi w ręce spadkobierców, którzy nigdy nie partycypowali w opłatach za dom pomocy społecznej.

W roku 2021 Gmina Lesznówola ponosiła koszty pobytu w domach pomocy społecznej za 21 osób, wydatkując na ten cel 775.403 zł. Odpłatność dotyczy przede wszystkim sytuacji osób samotnych lub sytuacji w których rodzina osoby umieszczonej w DPS nie jest w stanie ponieść odpłatności.

W roku 2020 Gmina Lesznowola wydatkowała 707.560 zł na utrzymanie 18 osób, a w 2019 roku 525.402 zł dla 17 osób.

Kwoty te są dużym obciążeniem dla Gminy Lesznowola, a będą się zwiększały rokrocznie ze względu na rosnące koszty utrzymania pensjonariuszy w domach pomocy społecznej i starzenie się społeczeństwa powodujące większe zapotrzebowanie na usługi tego typu.

W związku z powyższym Rada Gminy Lesznowola prosi o podjęcie działań legislacyjnych zmierzających do zmian w prawie polegających na umożliwieniu dochodzenia poniesionych przez gminę wydatków z tytułu opłacania kosztów pobytu w domach pomocy społecznej z masy spadkowej. Stanowisko Rady Gminy Lesznowola jest zgodne ze stanowiskiem Rady Miejskiej w Brwinowie z dnia 24 lutego 2022 r.

Otrzymują:

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej,
2. Prezes Rady Ministrów,
3. Minister Rodziny i Polityki Społecznej,
4. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej,
5. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej,
6. Posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Polityki Społecznej i Rodziny oraz Komisji Samorządu Terytorialnego i Polityki Regionalnej,
7. Posłowie na Sejm Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
8. Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej z Komisji Rodziny, Polityki Senioralnej i Społecznej oraz Samorządu Terytorialnego i Administracji Państwowej,
9. Senatorowie Rzeczypospolitej Polskiej z terenu województwa mazowieckiego,
10. Samorządy gminne z terenu województwa mazowieckiego.

Bożenna Korlak

Przewodniczący Rady Gminy Lesznowola